

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

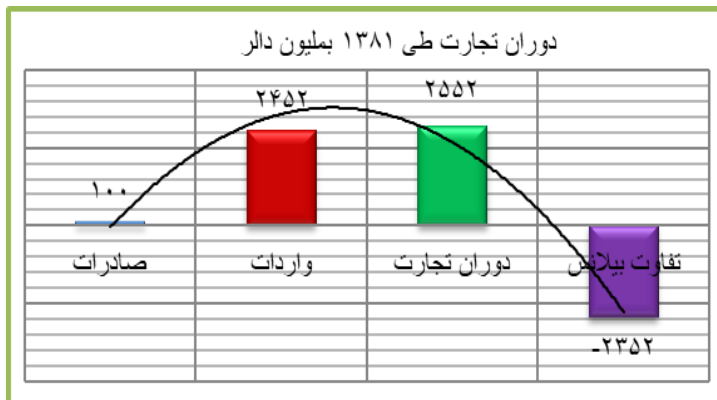
۲۰۲۳.۰۶.۲۰

سید عظیم حسینی

درنگی بر مشکلات تجارت خارجی افغانستان از منظر تاریخی

قسمت نهم

طوری که توضیح شد، دولت با تمام امکاناتی که داشت، نخواست یا نتوانست امور اقتصادی دولت را طوری که لازمه یک دولت مسؤل است، مدیریت نماید. از سال ۱۳۸۱ به بعد واردات به حساب هندسی در حال صعود بود بدون آنکه زمینه های تقویت منابع و چشمه های صادراتی تقویت شود. در بازسازی تصدی ها و مؤسسات تولیدی تخریب شده دولتی در جنگهای مجاهدین که در گذشته نقش بزرگی را در تأمین تولیدات داخلی و تعویض واردات ایفا مینمودند، نه تنها اقدامی صورت نگرفت بلکه به موضوع بابد بینی رفتار شد که عدم استحکام پایه های اقتصادی را بار آورد و کشور را به یک مملکت مصرفی تبدیل نمود. آمار احصائیوی حاکی از آنست که دوران تجارت در سال ۱۳۸۱ به مبلغ ۲۵۵۲ میلیون دالر افزایش یافت و در مقایسه با دوران ۱۳۸۰ که بالغ بر ۱۷۶۴ دالر میشد رشد ۱۴۵ فیصد را طی یک سال نشان میدهد.

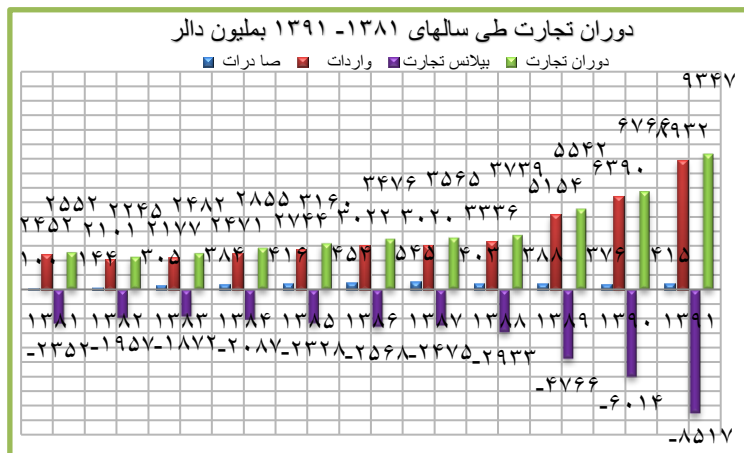
از جمله صادرات به ۱۰۰ میلیون دالر بالغ میشد که هرگاه با مبلغ ۶۸ میلیون دالر صادرات سال ۱۳۸۰ (سقوط دوره اول طالبان) مقایسه شود افزایش ۱۴۷,۰۵ فیصد را به نمایش میگذارد. هرگاه واردات

طی سال ۱۳۸۱ (سال اول دولت مؤقت) که به مبلغ ۲۴۵۲ میلیون دالر قید گردیده است با

صادرات همین سال مقایسه شود سبقت ۲۴/۵ مرتبه را نشان میدهد که مصداق برتری واردات بر صادرات راحکایه دارد و در عین حال مبین ضعف جدی صادرات در آغاز این دوره میباشد. کسربیلانس تجارت در سال ۱۳۸۱ به ۲۳۵۲ میلیون دالر بالغ میشد که به تناسب سال ۱۳۸۰ مبلغ ۷۲۴ میلیون دالر افزایش را نشان میدهد.

دوران تجارت بین سالهای ۱۳۸۱ - ۱۳۹۱

پس از سپری شدن حدود یازده سال از آغاز دولت جدید با آنهمه نارسائی ها که قبلاً یادآوری شد دوران تجارت کشور در سال ۱۳۹۱ بالغ ۹۳۴۷ میلیون دالر گردیده است که سهم صادرات در آن بالغ بر ۴۱۵ میلیون دالرمیباشد و به تناسب سال ۱۳۸۱ که بالغ بر ۱۰۰ میلیون دالرمیگردید، رشد ۴,۱۵ مرتبه را به نمایش گذاشته است. سهم واردات

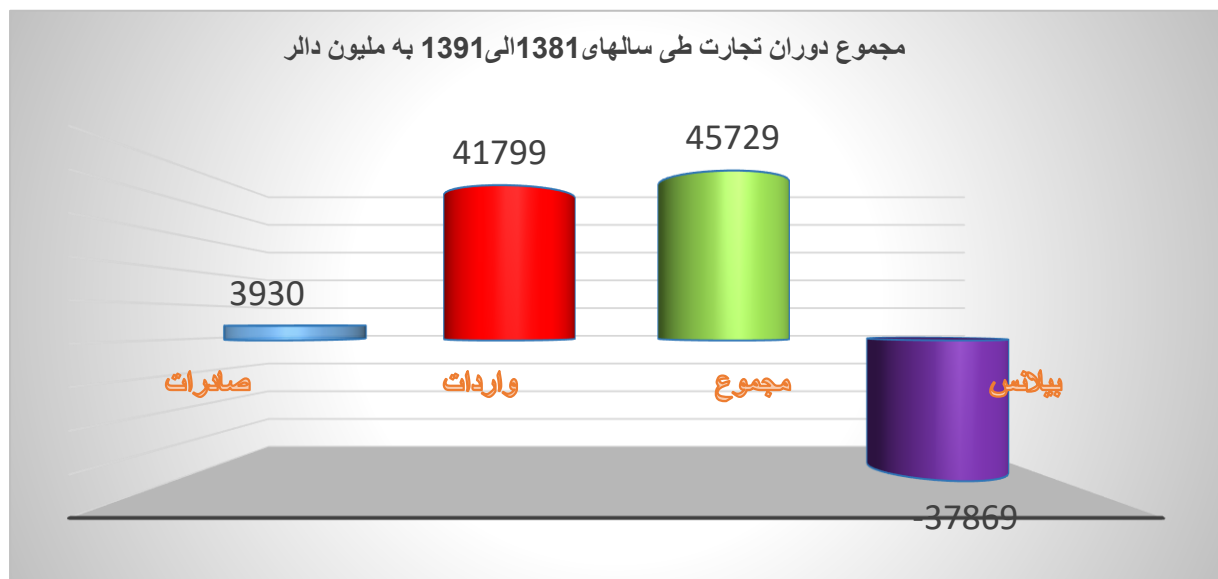

در دوران تجارت خارجی طی این سال بالغ بر ۸۹۳۲ میلیون دالر گردیده که درمقایسه با واردات سال ۱۳۸۱ افزایش قابل ملاحظ داشته و رشد ۳,۶۴ مرتبه را نشان میدهد. اما اگر رقم واردات را با

صادرات همین سال مقایسه کنیم یک تفاوت ۲۱,۵۳ مرتبه ای واردات بر صادرات را نشان میدهد. بعبارة دیگر ارقام بیانگر آنست که در سال ۱۳۹۱ واردات ۹۵/۵۶ فیصد و صادرات ۴/۴۴ درصد دوران تجارت را تشکیل میدهد. طوریکه ازگراف های این دوره که در برگیرنده ای کمی کمتر از چهار دوره قدرت حامد کرزی را احتوا مینماید خوبی هویداست که صادرات از سال ۱۳۸۱ الی سال ۱۳۸۷ از رشد ضعیف اما پیگیر و مستمر برخوردار بوده و بتدریج سیر صعودی پیموده است. نقطه اوج صادرات طی این دوره سال ۱۳۸۷ که سال هفتم زمام داری حامد کرزی میباشد، بوده است. صادرات درین سال به مبلغ ۵۴۵ میلیون دالر رسیده است. اما همین رشد ضعیف هم بنابر عواملی از سال

۱۳۸۸ به سوی کاهش سوق یافته که تصور میشود عامل عمده آن آغاز بحران اقتصادی جهانی بوده باشد. چنین بحرانهای اقتصادی برای کشور عقب مانده ای مانند افغانستان میتواند پیامد های ناگوارتر و غیر قابل مهار را در قبال داشته باشد.

طبق ارقام اداره ملی احصائیه و معلومات مجموع دوران تجارت طی ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۱ بالغ بر ۴۵.۷ میلیارد دالر گردیده که از جمله واردات به ارزش ۴۱.۸ میلیارد دالر و صادرات قیمت ۳.۹ میلیارد دالر صورت گرفته است.

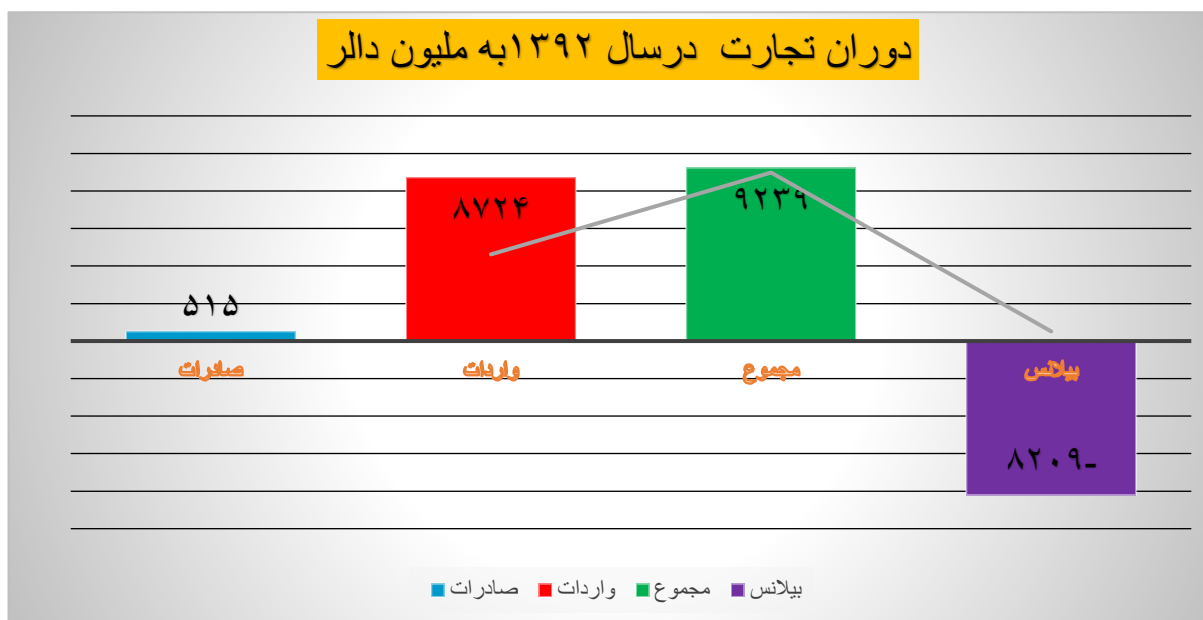
در نتیجه کسر بیلتس درین دوره در حدود ۳۷.۸ میلیارد دالر به ثبت رسیده است که یک رقم سرسام آور است. اوسط دوران تجارت سالانه درین دوره مبلغ ۴.۱ میلیارد دالر بوده که از جمله اوسط واردات سالانه مبلغ ۳.۸ میلیارد دالر و اوسط صادرات سالانه مبلغ ۳۵۷ میلیون دالر را احتوا نموده است.

ارقام بیانگر این حقیقت است که بدبختانه صادرات طی همین مدت بصورت اوسط صرف حدود ۸.۶ درصد اما واردات ۹۱.۴ فیصد دوران تجارت را تشکیل داده است. به ادامه تحلیل وضع تجارت در ۱۹ سال گذشته، دوران تجارت افغانستان از سال ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹ درین دوره وارد یک مرحله دیگری از تغییرات ساختاری گردیده که هرگاه با دوران تجارت طی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۱ مقایسه ۱۳۹۱ شود تفاوت های مهمی را نشان میدهد.

دوران تجارت طی سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹

د پانو شمیره: له 3 تر 5

مجموع دوران تجارت افغانستان در سال ۱۳۹۲ که سال اول این دوره میباشد مبلغ ۹۲۳۹ میلیون دالر را ارائه میدارد که در مقایسه با سال پار آن کاهش ۱۰۸ میلیون دالر نشان میدهد که از جمله واردات از مبلغ ۸۹۳۲ میلیون دالر در سال ۱۳۹۱ به ۸۷۲۴ میلیون دالر بالغ در

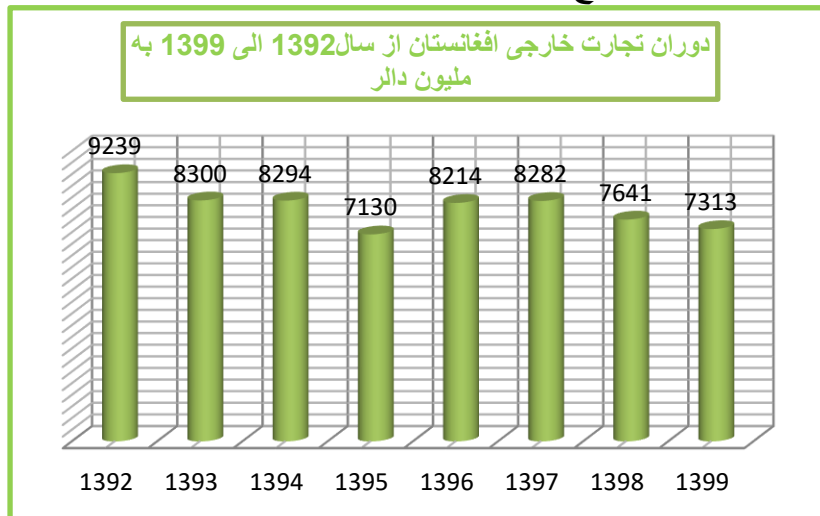

سال ۱۳۹۲ کاهش یافته که تنزیل ۲۰۸ میلیون دالر را در واردات رقم زده است. در بخش صادرات، ارزش کالاهای صادراتی در سال ۱۳۹۱ به مبلغ ۴۱۵ میلیون دالر قید گردیده، اما این رقم در سال ۱۳۹۲ به مبلغ ۵۱۵ میلیون دالر صعود نموده است که از دیاد ۱۰۰ میلیون دالر را نشان میدهد. در نتیجه کاهش واردات و افزایش نسبی صادرات کسر بیلانس نیز از مبلغ ۸۵۲۷ میلیون دالر به ۸۲۰۹ میلیون دالر تقلیل یافته است.

در سال ۱۳۹۲ تناسب سهم واردات در مجموع دوران به اندازه ی ۹۴.۴۲ فیصد قید گردیده در حالیکه صادرات صرف ۵.۶۸ فیصد این مجموع را تشکیل میدهد که رشد نسبی صادرات را در تناسب با دوران تجارت خارجی افغانستان به نشان میدهد ولی این رشد در حد اقل قرار دارد و حلال مشکلات کشور نیست.

آمار دوران تجارت خارجی افغانستان طی سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹ نشان دهنده ی آنست که برخلاف دوره ی قبل که آهنگ رشد آن ارتقائی بود، از سال ۱۳۹۲ به بعد اُفت نسبتاً جدی را تجربه نموده و طی ۸ سال گذشته دارای مدوجذر های فراون میباشد، چنانچه هرگاه

دوران تجارت خارجی در سال ۱۳۹۲ که بالغ بر ۹۲۳۹ میلیون دالر گردیده با دوران

تجارت در سال ۱۳۹۹ که به مبلغ ۷۳۱۳ میلیون دالر به ثبت رسیده است، مقایسه گردد، کاهش ۱۹۲۶ میلیون دالر یا ۲۰ درصد را در همین دوره نشان میدهد. قابل ذکر است که یک

بخش عمده از مصارف سوخت یا مواد نفتی مورد ضرورت قوای نظامی ایالات متحده امریکا مستقر در افغانستان از طرف سکتور خصوصی کشور تهیه میشود. پس از آنکه در ماه جون ۲۰۱۲ (۱۳۹۱ هجری خورشیدی) بارک اوباما، رییس جمهور امریکا برنامه کاهش نیروهای امریکایی را از افغانستان اعلام کرد، برخی تحلیلگران به این نظر بودند که این تصمیم بر اوضاع سیاسی و امنیتی افغانستان تاثیر منفی خواهد گذاشت که چنین هم شد، و دوران تجارت به چنین اُفت مهم مواجه گردید.

با بیرون شدن عساکر امریکائی در ترکیب واردات کشور نیز تغییرات جدی بمیان آمد. آمار نشر شده از طرف اداره ملی احصائیه و معلومات بیانگر آنست که صادرات کشور درین دوره دارای آهنگ رشد تدریجی بوده و از مبلغ ۵۱۵ میلیون دالر در سال ۱۳۹۲ به ۸۷۵ میلیون دالر در سال ۱۳۹۷ افزایش یافته، گرچه در دو سال بعدی روند نزولی داشته است. ادامه دارد.